

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING KADER 2012

Vak College Helmond

Plaats : Helmond
BRIN nummer : 20JX|00
Onderzoeksnummer : 274847
Datum onderzoek : 28 maart 2014
Datum vaststelling : 3 juni 2014

VASTSTELLING RAPPORT

Dit rapport bevat de resultaten van een onderzoek naar de Kwaliteitsverbetering (okv) dat de inspectie uitvoerde op 28 maart 2014.

Het rapport is vastgesteld door drs. H.D. den Boer, directeur toezicht voortgezet onderwijs, te Utrecht op 3 juni 2014.

INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 28 maart 2014 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de afdeling vmbo-k van het Vakcollege Helmond. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 24 september 2013 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op de afdeling vmbo-k van het Vakcollege Helmond. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 26 november 2013. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

Op 14 juni 2012 constateerde de inspectie tijdens het bestuursgesprek dat voor de leerweg vmbo-k een intensivering van het toezicht nodig was: een aangepast arrangement. De opbrengsten waren onvoldoende.

Op 13 december 2012 hebben wij een voortgangsgesprek gevoerd met de schoolleiding van het Vakcollege Helmond en vastgesteld dat de afspraken in het toezichtplan werden nagekomen.

Op 12 september 2013 heeft de schoolleiding tijdens het bestuursgesprek aangegeven dat voldaan is aan de afspraken in het toezichtplan en toonde aan een opwaartse lijn in de opbrengsten te realiseren. Afgesproken werd dat de inspectie een tussentijds kwaliteitsonderzoek, zo mogelijk een onderzoek naar kwaliteitsverbetering zal uitvoeren wanneer de examenopbrengsten 2013 formeel zijn vastgesteld. Een onderzoek naar kwaliteitsverbetering is alleen mogelijk wanneer ook de opbrengsten van voldoende niveau zijn. Dan kan de inspectie het intensieve toezichttraject beëindigen, gelet op de afspraken in het toezichtplan.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen onderbouw en bovenbouw.
- Gesprekken met de directie en de zorgcoördinator over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie na afloop van het schoolbezoek.
- Verder is voorzien in een afzonderlijk gesprek met het bevoegd gezag.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: leerstofaanbod, schoolklimaat leskwaliteit, leerlingenzorg en kwaliteitszorg.

Gegevens uit zelfevaluatiedocumenten zijn voor de inspectie aanleiding geweest om oordelen op de volgende kernindicatoren alleen te verifiëren: 4.4, 4.7 en 4.8.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012. Dit document is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

BEVINDINGEN

Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.		1	2	3	4	5
1.1*	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.		•			
1.2.2*	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-k.			•		
1.3.2*	De leerlingen van de opleiding vmbo-k behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.			•		
1.4.2*	Bij de opleiding vmbo-k zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.			•		

De aangeboden leerinhouden zijn gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt en samenleving.		1	2	3	4
2.1*	De aangeboden leerinhouden in de onderbouw voldoen aan de wettelijke vereisten van artikel 11 a-f WVO.			•	

De aangeboden leerinhouden zijn gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt en samenleving.		1	2	3	4
2.2*	De aangeboden leerinhouden in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.			•	
2.3*	De school met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.			•	

Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen		1	2	3	4
4.4*	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.7*	Het personeel van de school zorgt ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•
4.8*	De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.			•	

De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteit efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen passende zorg		1	2	3	4
8.2*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	

De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van haar leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		

De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		1	2	3	4
9.6	De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.			•	
9.7	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	
9.8	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Wet- en regelgeving		Voldoet	Voldoet niet
N.1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 24a en 24c).	•	
N.2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 24 en 24c).	•	
N.3	Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 10h).	•	

Beschouwing

Algemeen beeld

De opbrengsten, het onderwijsproces en de kwaliteitszorg zijn voldoende. De opbrengsten laten een stijgende lijn zien. Er is voldaan aan de opdrachten die in het toezichtplan van 13 december 2012 zijn opgenomen.

Het blijkt dat het team heel hard gewerkt heeft om de vastgestelde tekortkomingen weg te werken. De inspectie trof een enthousiast, collegiaal team aan dat de beoogde schoolontwikkeling en verbetering van de opbrengsten collectief accepteert en ondersteunt. De schoolleiding en het gehele onderwijzend personeel werken planmatig aan verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, bijvoorbeeld met de invoering van het model 'directe instructie' om de mogelijkheden te verbeteren om te differentiëren in de les. De verbetering van de kwaliteit ondersteunt de school onder andere door scholing, collegiale consultatie/intervisie, van elkaar leren en elkaar ondersteunen met concrete tips en materialen (routeplanners).

De schoolontwikkeling verloopt in de bovenbouw voorspoedig. De onderbouw blijft daarbij wat achter.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten.

De opbrengsten zijn nu gemiddeld over de laatste drie jaren voldoende. In de jaren 2011-2012 en 2012-2013 zijn de opbrengsten verbeterd. Het gemiddelde cijfer voor het centraal eindexamen in de laatste drie jaren was respectievelijk 5,8 en 6,5 en 6,4. Ook het verschil tussen het gemiddeld cijfer voor het centraal examen (CE) en dat voor het schoolexamen (SE) is verbeterd. Het verschil daalde naar 0,2 en voldoet daarmee ruim aan de norm van 0,5.

Zorgen baart het onderbouwrendement. De afdeling vmbo-k realiseert al jaren een onvoldoende onderbouwrendement. Dit betekent dat te weinig leerlingen van het derde leerjaar in de schoolsoort zijn geplaatst conform het advies van het basisonderwijs en dat relatief veel leerlingen in het eerste en tweede leerjaar doubleren of afstromen.

Het bovenbouwrendement in het vmbo-k is nu voldoende gemiddeld over drie jaren. Vooral het laatste jaar droeg positief bij aan dit gemiddelde. Dit betekent dat in de bovenbouw weinig vmbo-k leerlingen doubleren, afstromen en/of ongediplomeerd de school verlaten.

De school werkt gericht aan de verbetering van het doorstroomrendement. Dat gebeurt vooral door aanscherping van de programma's van toetsing en afsluiting (PTA) en door verscherpt signaleren van achterstanden om daaropvolgend gerichte extra ondersteuning te geven.

Onderwijsproces.

Het onderwijsproces voldoet op alle punten (indicatoren).

De school heeft duidelijk vorderingen gemaakt met de implementatie van het taalbeleid en het pedagogisch handelen. Vanuit het taalbeleidsplan zijn er concrete afspraken gemaakt en instrumenten ontwikkeld ter ondersteuning van de vakleraren. Zo is de aandacht voor de Nederlandse taal in elk vakwerkplan opgenomen. Er zijn routeplanners ontworpen die leraren en leerlingen duidelijk maken hoe zij aandacht kunnen besteden aan bijvoorbeeld lezen en schrijven. Met de collectieve scholing 'grip op de groep' heeft het team gericht gewerkt aan de onderlinge omgang van leerlingen, de omgang tussen leraren en leerlingen en aan rust in de klas. Tijdens de lesobservaties was het positieve effect hiervan goed te merken. Op basis van gerichte lesobservaties en eigen analyses heeft het team besloten het model "directe instructie" in te voeren om meer differentiatie in de les toe te passen en de leerlingen vooral in de algemeen

vormende lessen actiever aan het werk te zetten. Deze ontwikkeling vraagt blijvende aandacht om leerstofaanbod en werkvormen aan te sluiten op het niveau van leerlingen, hun manier van leren en hun interesse, gekoppeld aan het geven van directe positieve feedback. Tegelijk constateert de inspectie dat het merendeel van de leraren voldoende didactische vaardigheden laat zien. De leervorderingen van leerlingen worden regelmatig in beeld gebracht met genormeerde toetsen. De resultaten daarvan worden besproken en de mentoren leggen conclusies vast in groepshandelingsplannen en individuele handelingsplannen. Ook op het terrein van de leerlingenzorg heeft de school zich de laatste twee jaar verbeterd. Daarbij zou de school nog specifiekere concrete leerdoelen per hulptraject moeten benoemen, liefst vanuit het ontwikkelperspectief van de leerling. De invoering van passend onderwijs vraagt om deze aanpassing om de (lichte) extra ondersteuning goed in te vullen.

Kwaliteitszorg .

De kwaliteitszorg voldoet en is verder verbeterd sinds de constatering van onvoldoende opbrengsten enkele jaren geleden. De school brengt intensief de beginsituatie van leerlingen in beeld en volgt dan jaarlijks de doorstroom en vorderingen van leerlingen. Dat doet de school gedegen en systematisch. Het is belangrijk daarbij te constateren dat verschillende leerlingen verschillend leren. Om de leerlingresultaten nog verder gericht te versterken is het belangrijk te onderzoeken op welke resultaten specifieke groepen leerlingen (bijvoorbeeld jongens-meisjes) verbeteringen kunnen realiseren. De school kan daartoe cohortanalyses en doelgroepanalyses inzetten.

De school zorgt ervoor om de kwaliteit van de lessen in beeld te brengen door collegiale consultatie en lesbezoeken door de schoolleiding met behulp van een kijkwijzer. Op basis daarvan ontvangen individuele leraren gericht feedback en is teamscholing (directe instructie) ingezet.

Verder constateert de inspectie dat de school de kwaliteit van de toetsing van leerlingen heeft verbeterd. Er zijn sinds enkele jaren genormeerde toetsen ingevoerd in de eerste drie leerjaren. Deze toetsen gebruiken mentoren vooral om de individuele leerhulp te structureren. De trendmatige ontwikkelingen van groepen en van de school benut de schoolleiding nog te weinig om te voorspellen wat mogelijke leerresultaten zullen zijn en/of er specifieke ondersteuning moet worden gegeven.

De kwaliteit van de toetsing verbetert de school door de invoering van een specifiek model van toetsing met aandacht voor reproduceren, inzicht en toepassen. Daartoe zijn acht leraren als coach opgeleid en volgen twintig leraren de begeleiding van deze coaches. In de eerste toetsperiode 2013-2014 heeft elke leraar een toets voor de leerlingen gemaakt volgens het gekozen toetsmodel.

Tot slot constateert de inspectie dat de school(leiding) een prestatie van belang heeft geleverd om de opbrengsten en het onderwijsproces op voldoende niveau te brengen. Nu ligt er de uitdaging om de behaalde kwaliteit te behouden en verder uit te bouwen. Een eerste stap tot borging daarvan heeft de school gemaakt door te werken met een overzicht van sterke en zwakke punten in het onderwijsproces en daaraan gericht persoonlijke ontwikkelingsplannen en teamscholing te koppelen.

TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de afdeling vmbo-k van het Vakcollege Helmond het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.